

PATTI SMITH

Just Kids

DE GESCHIEDENIS VAN EEN VRIENDSCHAP

Vertaald uit het Engels door
Kathleen Rutten

Inhoud

Voorwoord 11

Maandagskinderen 15

Just Kids 69

Het Chelsea Hotel 169

Samen onze eigen weg 387

Hand in hand met God 467

Bericht aan de lezer 501

Verantwoording 527

Er is al veel over Robert gezegd en er zal nog meer gezegd worden. Jongemannen zullen zijn gang overnemen. Jonge meisjes zullen een witte jurk dragen en om zijn krullen rouwen. Hij zal verdoemd worden en aanbeden. Zijn uitwassen vervloekt of geromantiseerd. Ten slotte zal de waarheid gevonden worden in zijn werk, het stoffelijk lichaam van de kunstenaar. Dat zal niet wegvallen. De mens kan er niet over oordelen. Want kunst verheerlijkt God en behoort uiteindelijk hem toe.

Voorwoord

Toen hij stierf, sliep ik. Ik had het ziekenhuis gebeld om hem nog een keer welterusten te wensen, maar hij was kopje-onder gegaan onder lagen morfine. Ik had de hoorn in mijn hand en luis-terde door de telefoon naar zijn moeizame adem-haling, in de wetenschap dat ik hem nooit meer zou horen.

Daarna ordende ik rustig mijn spullen, mijn aan-tekenboekje en vulpen. De kobaltblauwe inktpot die van hem was. Mijn Perzische beker, mijn paarse hart, een bakje met melktandjes. Toen ik langzaam de trap af liep, telde ik een voor een de veertien tre-den. Ik trok het dekentje over de baby in haar ledi-kantje, kuste mijn slapende zoon, ging naast mijn man liggen en zei mijn gebeden. Ik herinner me dat ik fluisterde: 'Hij leeft nog.' Toen viel ik in slaap.

Ik werd vroeg wakker en toen ik naar beneden ging, wist ik dat hij dood was. Afgezien van het geluid van de televisie, die 's nachts aan was gebleven, was het stil. De kunstzender stond op. Er was een opera aan de gang en ik werd naar het scherm getrokken toen Tosca krachtig en vol smart haar hartstocht verklaarde aan de schilder Cavaradossi. Het was een kille ochtend in maart en ik deed mijn trui aan.

Ik trok de jaloezieën op en hel licht viel de studeerkamer in. Ik streek de dikke, linnen bekleding van mijn stoel glad en koos een boek over de schilderijen van Odilon Redon uit. Ik sloeg het open bij de beeltenis van een vrouwenhoofd dat op een kleine zee drijft. *Les yeux clos*. Een nog niet verkend universum achter de bleke oogleden. De telefoon ging en ik stond op om op te nemen.

Het was Edward, Roberts jongste broer. Hij vertelde me dat hij Robert, zoals beloofd, een laatste kus van mij had gegeven. Ik stond roerloos en verstart en keerde toen, langzaam als in een droom, terug naar mijn stoel. Op dat moment begon Tosca aan de geweldige aria: 'Vissi d'arte'. Ik heb voor de

liefde geleefd, ik heb voor de kunst geleefd. Ik sloot mijn ogen en vouwde mijn handen. Het lot bepaalde hoe ik afscheid zou nemen.

MAANDAGSKINDEREN

Toen ik nog heel klein was, ging mijn moeder met mij wandelen in Humboldt Park, langs de oever van de rivier de Prairie. Ik heb vage herinneringen, als afdrucken op glasplaten, aan een oud boothuis, een muziekkiosk, een stenen boogbrug. De waterlopen van de rivier kwamen uit in een groot meer en op het water zag ik iets buitengewoon wonderlijks. Een lange, gebogen hals rees op uit een witte verentooi.

‘Zwaan’, zei mijn moeder, die mijn opwinding aanvoelde. De zwaan pletste met zijn poten op het heldere water, flapte met zijn grote vleugels en steeg op.

Het woord alleen getuigde amper van de pracht noch bracht het de opgeroepen emotie over. De aanblik ervan wekte een aandrang op waar ik geen woorden voor had, een wens om over de zwaan te spreken, iets te zeggen over de witheid, de explo-

sieve aard van de beweging en het trage slaan van de vleugels.

De zwaan werd één met de lucht. Ik zocht naar woorden om mijn eigen gevoel ervan te omschrijven. ‘Zwaan’, herhaalde ik, niet helemaal tevreden en ik voelde een steek, een vreemde hunkering, onmerkbaar voor voorbijgangers, mijn moeder, de bomen of de wolken.

Ik ben geboren in Noord-Chicago op een maandag, tijdens de zware sneeuwstorm van 1946. Ik was een dag te vroeg, aangezien baby's die op Oudejaarsavond werden geboren bij hun vertrek uit het ziekenhuis een ijskast meekregen. Ondanks mijn moeders inspanningen om mij binnen te houden, kreeg ze krachtige weeën toen de taxi met een slakken-gangetje door de woest wervelende sneeuw langs Lake Michigan reed. Volgens mijn vader was ik een lang, mager ding met bronchiale longontsteking en heeft hij mijn leven gered door me boven een stormende wastobbe te houden.

Mijn zus Linda volgde in 1948, tijdens weer zo'n sneeuwstorm. Er zat niets anders op dan snel mijn achterstand inhalen. Mijn moeder deed thuis strijkwerk terwijl ik op de stoep van ons huurhuis zat te wachten op de ijsman en de laatste van de paard-en-wagens. Hij gaf me brokken ijs gewikkeld in bruin papier. Ik stak er een in mijn zak voor mijn kleine zusje, maar toen ik het later wilde pakken, was het weg.

Toen mijn moeder in verwachting was van mijn broer Todd, zijn we van onze krappe behuizing in Logan Square verhuisd naar Germantown, Pennsylvania. De volgende paar jaar woonden we in een tijdelijk onderkomen dat was opgezet voor militairen en hun gezin – witgekalkte barakken die uitkeken op een braakliggend veld vol wilde bloemen. We noemden het veld het Landje en in de zomer zaten de volwassenen er te praten en te roken, terwijl ze potjes met paardenbloemwijn lieten rondgaan en wij kinderen speelden. Mijn moeder leerde ons de spelletjes uit haar jeugd: beelden trekken, Chinese muur en alle vogels vliegen. We vlochten kransen van madeliefjes, hingen ze om onze hals en legden